

Lagrådsremiss

En förenklad revisorsgranskning vid fusion av aktiebolag m.m.

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 18 september 2008

Beatrice Ask

Jacob Aspegren
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås ändringar i aktiebolagslagens bestämmelser om fusion och delning av aktiebolag samt försäkringsrörelselagens bestämmelser om fusion av försäkringsaktiebolag. Ändringarna innebär att den revisorsgranskning som ska ske av en fusionsplan respektive delningsplan får förenklas, om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen eller delningen har samtyckt till det.

Förslagen syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG om ändring av EG:s tredje och sjätte bolagsrättsliga direktiv om fusion respektive delning av aktiebolag med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 31 december 2008.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).....	4
2.2	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).....	8
3	Ärendet och dess beredning.....	10
4	Bakgrund.....	10
4.1	EG-regler om utlåtande från en oberoende sakkunnig.....	10
4.2	Svenska bestämmelser om revisorsgranskning av fusionsplaner och delningsplaner.....	11
5	Överväganden och förslag.....	13
6	Ikraftträdande m.m.	15
7	Förslagets konsekvenser.....	16
8	Författningskommentar.....	17
8.1	Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).....	17
8.2	Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).....	20
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag (Ds 2008:40).....	22
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	23
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna.....	26
Bilaga 4	Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag.....	27

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
2. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs¹ att 23 kap. 11 och 40 §§ samt 24 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

11 §

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *skall* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionsred kräver. För varje bolag *skall* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *skall* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *skall* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* det särskilt anges,

1. vid absorption, om reviso-

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionsred kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *ska* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. vid absorption, om reviso-

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (EUT L 300, 17.11.2007, s. 47, Celex 32007L0063).

terna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte *skall* få sina fordringar betalda, och

2. vid kombination, om de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

Revisorernas yttranden *skall* fogas till fusionsplanen.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

40 §²

Vid en gränsöverskridande fusion ska revisorsgranskningen enligt 11 § omfatta även styrelsens redogörelse enligt 39 §.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om

1. samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, eller

2. Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket 2.

I fall som avses i andra stycket ska det till fusionsplanen fogas ett yttrande från en eller flera sådana revisorer som anges i 12 § med sådant innehåll som avses i 11 § andra stycket. Ett sådant yttrande ska vid tillämpningen av 19 §, 21 § första stycket 3 och 22 § anses som ett revisorsyttrande enligt 11 §.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket.

² Senaste lydelse 2008:12.

24 kap.

13 §

För vart och ett av de deltagande bolagen *skall* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *skall* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *skall* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *skall* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *skall* få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som *skall* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

3. vid delning enligt 1 § andra stycket 2: om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget.

För vart och ett av de deltagande bolagen *ska* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *ska* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *ska* få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som *ska* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

Revisorernas yttranden *skall*

Revisorernas yttranden *ska*

fogas till delningsplanen.

fogas till delningsplanen.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner och delningar där fusionsplan respektive delningsplan har upprättats före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs¹ att 15 a kap. 7 § försäkringsrörelselagen (1982:713)² ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 a kap.

7 §³

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *skall* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionsbedömning kräver. Revisorerna *skall* för varje bolag yttra sig skriftligt över sin granskning. Av yttrandena *skall* framgå om fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *skall* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagets tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning funnit att fusionen medför fara för att borgensägarna i det övertagande försäkringsaktiebolaget inte *skall* få sina fordringar betalda, och

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionsbedömning kräver. Revisorerna *ska* för varje bolag yttra sig skriftligt över sin granskning. Av yttrandena *ska* framgå om fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *ska* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagets tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning funnit att fusionen medför fara för att borgensägarna i det övertagande försäkringsaktiebolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (EUT L 300, 17.11.2007, s. 47, Celex 32007L0063).

² Lagen omtryckt 1995:1567.

³ Senaste lydelse 2001:238.

2. vid kombination, om de överlåtande försäkringsaktiebolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

Revisorernas yttranden *skall* fogas till fusionsplanen.

En revisor som avses i första stycket *skall* vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Om inte annat framgår av bolagsordningen, *skall* revisorn utses av bolagsstämman i respektive bolag. Om någon särskild revisor inte är utsedd, *skall* granskningen i stället utföras av bolagets revisorer.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

En revisor som avses i första stycket *ska* vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Om inte annat framgår av bolagsordningen, *ska* revisorn utses av bolagsstämman i respektive bolag. Om någon särskild revisor inte är utsedd, *ska* granskningen i stället utföras av bolagets revisorer.

För en revisor som har utsetts att utföra granskning enligt första stycket gäller bestämmelserna i 10 kap. 13 § och 14 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner där fusionsplan har upprättats före ikraftträdandet.

3 Ärendet och dess beredning

Inom Europeiska unionen (EU) pågår ett arbete för att åstadkomma regelförenklningar för europeiska företag, främst aktiebolag. Europeiska kommissionen (EG-kommissionen) har bl.a. antagit ett åtgärdsprogram för minskning av administrativa bördor i EU.¹ I åtgärdsprogrammet identifieras tio frågor som lämpar sig för snabba åtgärder. En sådan fråga på bolagsrättens område gäller omfattningen av revisorsgranskningen av fusions- och delningsplaner.

Under hösten 2007 har, inom ramen för åtgärdsprogrammet, antagits ett direktiv som avser att förenkla den oberoende granskning som enligt EG-rätten ska göras av fusionsplaner och delningsplaner² (nedan benämnt ändringsdirektivet). Ändringsdirektivet ska vara genomfört i medlemsstaterna den 31 december 2008.

I Justitiedepartementet har utarbetats departementspromemorian En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag (Ds 2008:40) med förslag till de lagändringar som bedöms nödvändiga för att genomföra direktivet. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Lagförslagen i promemorian återfinns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr Ju2008/4719/L1).

I denna lagrådsremiss behandlas genomförandet i svensk rätt av ändringsdirektivet.

4 Bakgrund

4.1 EG-regler om utlåtande från en oberoende sakkunnig

I EG:s bolagsrättsliga direktiv om fusion³ (nedan benämnt fusionsdirektivet) och delning⁴ (nedan benämnt delningsdirektivet) föreskrivs att aktiebolagets styrelse ska upprätta en skriftlig plan som ska läggas fram för bolagsstämman, fusionsplan respektive delningsplan. Planen ska enligt direktiven, som är tillämpliga på publika aktiebolag, innehålla ett flertal uppgifter om fusionen respektive delningen (se artikel 5 i fusionsdirektivet och artikel 3 i delningsdirektivet).

Planen ska granskas av en eller flera oberoende sakkunniga, som också ska lämna en redogörelse till aktieägarna (se artikel 10 i fusionsdirektivet och artikel 8 i delningsdirektivet). I redogörelsen ska anges huruvida aktiernas utbytesförhållande är rimligt och sakligt grundat. Redogörelsen ska minst ange enligt vilken eller vilka metoder som det föreslagna

¹ KOM (2007) 23 slutlig.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (EUT L 300, 17.11.2007, s. 47, Celex 32007L0063).

³ Rådets tredje direktiv 78/855/EEG av den 9 oktober 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om fusioner av aktiebolag (EGT L 295, 20.10.1978, s. 36, Celex 31978L0855).

⁴ Rådets sjätte direktiv 82/891/EEG av den 17 december 1982 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om delning av aktiebolag (EGT L 378, 31.12.1982, s. 47, Celex 31982L0891).

utbytesförhållandet har bestämts, huruvida denna eller dessa metoder är lämpliga i det aktuella fallet och vilka värden som var och en av metoderna leder till; ett uttalande måste också göras om vilken relativ betydelse som tillmättes de olika metoderna då värdena fastställdes. Redogörelsen ska i förekommande fall även ange särskilda värderingssvårigheter (se artikel 10.2 i fusionsdirektivet och 8.2 i delningsdirektivet).

Enligt delningsdirektivet får medlemsstaterna tillåta att det inte sker någon granskning av delningsplanen, om alla aktieägare och innehavare av andra värdepapper med rösträtt i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det (se artikel 10 i delningsdirektivet). Motsvarande bestämmelser finns däremot inte i fusionsdirektivet.

Ändringsdirektivet går nu ett steg längre och föreskriver för såväl fusion som delning att det inte ska krävas vare sig någon granskning av fusionsplanen respektive delningsplanen eller någon redogörelse från en sakkunnig, om alla aktieägare och innehavare av andra värdepapper med rösträtt i vart och ett av de bolag som deltar i fusionen eller delningen är eniga om detta.

Som skäl anförs i ändringsdirektivets ingress bl.a. regleringen i ett närliggande direktiv, direktivet om gränsöverskridande fusioner⁵. Detta direktiv har redan den ordning som nu föreskrivs i ändringsdirektivet (se skäl 2). Det hänvisas vidare till att delningsdirektivet redan i dag öppnar en möjlighet för medlemsstaterna att föreskriva undantag från kravet på granskning (se skäl 3).

EG-kommissionen har förutskickat ytterligare ändringar med förenklingssinriktning i fusions- och delningsdirektiven.⁶

4.2 Svenska bestämmelser om revisorsgranskning av fusionsplaner och delningsplaner

Bestämmelser om fusion mellan aktiebolag finns i 23 kap. aktiebolagslagen (2005:551). Fusion kan genomföras antingen genom *kombination* eller genom *absorption*. Kombination innebär att två eller flera bolag ("överlåtande bolag") förenas i ett nytt bolag ("övertagande bolag"). Absorption innebär att ett eller flera överlåtande bolag går upp i ett befintligt, övertagande, bolag. Ett specialfall av absorption är när ett helägt dotterbolag går upp i moderbolaget.

Vid fusion mellan aktiebolag utgår ett fusionsvederlag till aktieägarna i överlåtande bolag. Vederlaget består ofta av aktier i det övertagande bolaget men det kan också utgå i form av pengar. Regeringen har föreslagit att mer än hälften av värdet på fusionsvederlaget alltid ska utgöras av aktier i det övertagande bolaget (se prop. 2007/08:155).

En fusion inleds med att de fusionerande bolagen upprättar en fusionsplan med ett visst i lagen angivet innehåll.

Bestämmelser om revisorernas granskning av fusionsplanen finns bl.a. i 23 kap. 11 §. För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 om gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar (EUT L 310, 25.11.2005, s. 1, Celex 32005L0056).

⁶ Se KOM (2007) 394 slutlig, särskilt bilaga 2.

absorption, det övertagande bolaget ska fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen ska vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag ska revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena ska framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid ska anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen ska anmärkas.

Vid absorption ska det i yttrandena särskilt anges om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte ska få sina fordringar betalda. Vid kombination ska det särskilt anges om de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Revisorernas yttranden ska fogas till fusionsplanen.

När det gäller fusion i form av absorption av helägt dotterbolag finns bestämmelser om revisorsgranskning i 23 kap. 29 §. Revisorerna ska för vart och ett av bolagen lämna ett skriftligt yttrande över sin granskning. I yttrandena ska revisorerna särskilt ange om de vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i moderbolaget inte ska få sina fordringar betalda.

Fusionsplanen ska anmälas för registrering i aktiebolagsregistret. Innan planen behandlas av bolagsstämorna, ska aktieägarna ha haft tillfälle att ta del av den. Planen ska godkännas av stämorna i det eller de överlåtande bolagen och, under vissa förutsättningar, även av stämman i det övertagande bolaget.

Till skydd för bolagens borgenärer uppställs krav på dels att bolagen underrättar sina borgenärer om fusionen, dels att bolagen ansöker om tillstånd att verkställa fusionsplanen. En sådan ansökan ska i första hand prövas av Bolagsverket. Verket ska kalla borgenärerna i det eller de överlåtande bolagen och, i vissa fall, borgenärerna i det övertagande bolaget. Om någon borgenär motsätter sig ansökan, ska verket överlämna ärendet till tingsrätten som prövar om de borgenärer som har motsatt sig ansökan har fått betalt eller har betryggande säkerhet för sina fordringar. Om så är fallet, ska domstolen meddela tillstånd till verkställande av fusionen. I annat fall ska ansökan avslås.

När tillstånd till verkställande av fusionsplanen har meddelats, ska fusionen registreras hos Bolagsverket. I och med registreringen inträder fusionens samtliga rättsverkningar. Överlåtande bolag upplöses och deras tillgångar och skulder övergår på det övertagande bolaget.

Vid fusion mellan privata aktiebolag tillämpas ett enklare förfarande i de fall då fusionsplanen har undertecknats av samtliga aktieägare (se 23 kap. 14 § andra stycket och 15 § fjärde stycket).

Aktiebolagslagens bestämmelser om delning är uppbyggda på motsvarande sätt som för fusion. Ett aktiebolag kan delas genom att bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera andra aktiebolag mot vederlag till aktieägarna i det överlåtande bolaget. Delning kan ske genom att det överlåtande bolagets samtliga tillgångar och skulder övertas av två

eller flera andra bolag, varvid det överlåtande bolaget upplöses utan likvidation (se 24 kap. 1 § andra stycket 1). Delning kan också ske genom att en del av det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera andra bolag utan att det överlåtande bolaget upplöses (se 24 kap. 1 § andra stycket 2).

Den delningsplan som ska upprättas vid delning ska göras till föremål för revisorsgranskning (se 24 kap. 13 §). Regleringen motsvarar den som finns för revisorsgranskning av fusionsplanen. I 24 kap. 13 § finns också en särskild bestämmelse för den form av delning som innebär att en del av det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera andra bolag utan att det överlåtande bolaget upplöses. För en sådan delning krävs att det i yttrandena över delningsplanen särskilt anges om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget (se 24 kap. 13 § andra stycket 3).

Bestämmelser om fusion mellan försäkringsaktiebolag finns i 15 a kap. försäkringsrörelselagen (1982:713). Förfarandet överensstämmer i allt väsentligt med vad som gäller för aktiebolag. Det är dock Finansinspektionen, inte Bolagsverket, som prövar frågan om huruvida fusionsplanen får verkställas. Några bestämmelser om delning finns inte i försäkringsrörelselagen.

5 Överväganden och förslag

Regeringens förslag: Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i en fusion eller en delning har samtyckt till det, behöver revisorsgranskningen av fusionsplanen respektive delningsplanen endast vara inriktad på vissa aspekter av borgenärsskyddet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se promemorian s. 21 f.). Promemorian innehåller dock inte något lagförslag i fråga om försäkringsaktiebolag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft några invändningar mot promemorians förslag. *Svenskt Näringsliv* och *Företagarna* har avstyrkt den del av förslaget som innebär att viss revisorsgranskning alltid ska ske.

Skälen för regeringens förslag: De nuvarande bestämmelserna i aktiebolagslagen om revisorsgranskning av fusionsplan och delningsplan går tillbaka på EG:s tredje och sjätte bolagsrättsliga direktiv. Ändringarna i dessa direktiv syftar till att minska berörda bolags administrativa börda och innebär att en fusionsplan eller delningsplan inte ska behöva granskas av oberoende sakkunniga (i Sverige: en godkänd eller auktoriserad revisor eller ett registrerat revisionsbolag, se 23 kap. 12 § och 24 kap. 14 §) om samtliga aktieägare i berörda bolag är eniga om det. Ändringsdirektivet innebär en mer rationell ordning när det gäller revisorsgranskningen och en allmän förenkling av regelverket. Fusionsdirektivet och delningsdirektivet gäller endast för publika aktiebolag och aktiebolagslagens regler om revisorsgranskning måste ändras till följd av

ändringsdirektivet. Regeringen anser att samma regler bör gälla även för privata aktiebolag.

I Sverige är bestämmelserna om revisorsgranskning inte uppställda uteslutande i aktieägarnas intresse av att få ett fullgott beslutsunderlag inför sitt ställningstagande till fusions- eller delningsplanen. De fyller också ett borgenärsskyddssyfte (jfr prop. 2007/08:15 s. 91 och 92).

Vid ändringsdirektivets tillkomst förutsågs att vissa medlemsstater skulle vilja behålla en borgenärsskyddsriktad revisorgranskning. I ingressen har det därför klargjorts att ändringarna i fusions- och delningsdirektiven inte bör påverka de system för skydd av de berörda bolagens borgenärsintressen som medlemsstaterna ska inrätta i enlighet med nämnda direktiv.

Frågan uppkommer då om revisorsgranskningen helt bör kunna underlåtas när aktieägarna är eniga, eller om Sverige bör utnyttja den möjlighet som direktivet ger att kräva att en borgenärsskyddsriktad revisorsgranskning görs, vilket har föreslagits i promemorian.

Frågan om en borgenärsskyddsriktad granskning ska ske har nyligen varit föremål för regeringens och riksdagens ställningstagande i samband med genomförandet av direktivet om gränsöverskridande fusioner. I förarbetena till de nya bestämmelserna i aktiebolagslagen anfördes att det finns goda skäl för att behålla en revisorsgranskning inriktad på borgenärsskyddet. En sådan granskning är av stor vikt för borgenärerna ska kunna tillvarata sina rättigheter i samband med fusionen (se prop. 2007/08:15 s. 92 och bet. 2007/08:CU4). Lagändringarna trädde i kraft den 15 februari 2008.

Borgenärsskyddsaspekten gör sig gällande med samma styrka när det gäller inhemska fusioner som vid gränsöverskridande fusioner. Samma sak gäller vid delning. Regeringen gör därför bedömningen att det inte finns någon anledning att avvika från den ordning som nu gäller vid gränsöverskridande fusioner.

Det kan därtill konstateras att revisorernas yttrande i den del som avser borgenärsskyddet får betydelse för om borgenärer i ett övertagande bolag behöver underrättas om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa fusions- eller delningsplanen (se 23 kap. 19 § andra stycket och 24 kap. 21 § andra stycket). Sålunda underlättar förekomsten av ett revisorsyttrande för de berörda bolagen. Kretsen av de borgenärer som Bolagsverket måste kalla är också mer begränsad om revisorerna har funnit att fusionen eller delningen inte innebär någon fara för borgenärerna i det övertagande bolaget (se 23 kap. 22 § första stycket 1 och 24 kap. 24 § första stycket 1). Revisorsyttrandena har vidare i vissa situationer betydelse för frågan om en ansökan om tillstånd att verkställa fusions- eller delningsplanen ska avslås (se 23 kap. 21 § första stycket 3 samt 24 kap. 23 § första stycket 3 och 4). En sådan ordning som *Svenskt Näringsliv* och *Företagarna* har förordat skulle alltså kräva en större översyn av ett flertal bestämmelser som rör borgenärsskydd vid fusion och delning.

Regeringen föreslår mot den här bakgrunden att revisorsyttrandena får begränsas till att omfatta endast borgenärsskyddet om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen eller delningen har samtyckt till det. Detta innebär att det av revisorsyttrandena inte måste framgå huruvida fusionsvederlaget respektive delningsvederlaget och grunderna för

dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Revisorerna behöver inte heller redovisa vissa frågor rörande metoden för värdering av bolagens tillgångar och skulder.

Som *Kronofogdemyndigheten*, som inte har haft något att erinra mot promemorians förslag, har påpekat leder förslaget till att borgenärernas underlag när de ska bedöma om det finns skäl att motsätta sig en fusion eller delning inte blir lika heltäckande som i dag. För de allra flesta borgenärer torde det emellertid vara tillräckligt att få besked om fusionen eller delningen medför fara för att de inte ska få sina fordringar betalda. Den borgenär som önskar ytterligare underlag för sitt ställningstagande får själv ta del av fusionsplanen eller delningsplanen.

När det gäller fusion genom absorption av helägt dotterbolag är redan i dag revisorsgranskningen av fusionsplanen inriktad på borgenärsskyddet (se 23 kap. 29 § andra stycket). Någon ändring behövs därför inte i den delen. Dessutom är fusionsdirektivets bestämmelser om oberoende granskning inte tillämpliga på den typen av fusion (se artikel 24 i fusionsdirektivet).

För försäkringsaktiebolagen gäller de associationsrättsliga bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713). Vidare gäller direktivet för dessa bolag.

I promemorian gjordes bedömningen att det är naturligt att den förenklade revisorsgranskningen ska gälla även för försäkringsbolagen, men med anledning av beredningen av betänkandet Ny associationsrätt för försäkringsföretag (SOU 2006:55) lämnades inte något lagförslag i promemorian. Regeringen anser det dock mest ändamålsenligt att i detta sammanhang också lägga fram ett förslag om möjlighet till förenklade revisorsyttranden avseende försäkringsaktiebolagen. Direktivet blir härigenom fullständigt genomfört.

För andra tillståndspliktiga finansiella företag än försäkringsaktiebolag, t.ex. bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, fondbolag och värdepappersbolag, gäller aktiebolagslagen om inte annat följer av speciallagstiftningen för dessa bolag. Den förenklade revisorsgranskningen bör kunna komma till stånd även i sådana bolag. Eftersom aktiebolagslagen i detta avseende gäller för sådana bolag, behövs inga särskilda bestämmelser om det.

Regeringen anser inte att det finns anledning att gå längre än vad direktivet kräver och införa motsvarande bestämmelser för företag som driver rörelsen i en annan associationsform än aktiebolag.

6 Ikraftträdande m.m.

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser ska tillämpas när fusions- eller delningsplan har upprättats före ikraftträdandet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se promemorian s. 25).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Ändringsdirektivet ska vara genomfört i nationell rätt den 31 december 2008. Lagändringarna bör därför träda i kraft senast vid nämnda tidpunkt.

De nya bestämmelserna bör dock inte tillämpas på en fusion eller delning som har inletts före de nya bestämmelsernas ikraftträdande. Om en fusionsplan eller en delningsplan har upprättats före denna tidpunkt, bör äldre bestämmelser om revisorsyttranden omfattning gälla.

7 Förslagets konsekvenser

De föreslagna lagändringarna innebär att regelverket kring revisorsgranskning av fusions- och delningsplaner förenklas. Aktiebolag och försäkringsaktiebolag där samtliga aktieägare samtycker till en begränsad revisorsgranskning måste dock på lämpligt sätt dokumentera detta samtycke och bifoga anmälan om registrering av fusionsplanen respektive delningsplanen. Som *Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)* har varit inne på innebär detta ett ytterligare krav på att lämna viss information för de bolag som vill utnyttja möjligheten till begränsad revisorsgranskning. Trots detta bedöms ändringarna minska företagens totala administrativa börda vid fusioner och delning.

När det gäller den närmare kostnadsbesparingen för företagen kan det noteras att Bolagsverket varje år registrerar närmare 3 000 fusionsplaner i Sverige. Av dessa är det stora flertalet fusion genom absorption av helägt dotterbolag. Under perioden januari 2006–mars 2007 registrerade Bolagsverket 102 delningsplaner. Antalet fusioner och delningar har ökat de senaste åren.

EG-kommissionen har under arbetet med att ta fram direktivförslaget konstaterat att det visserligen förekommer stora variationer mellan medlemsstaterna när det gäller bl.a. antalet fusioner och delningar men att kostnaden för granskning av oberoende sakkunniga under alla förhållanden torde vara påtaglig. EG-kommissionen har hänvisat till uppskattningar som har gjorts i Danmark, där den totala kostnaden har bedömts uppgå till ca 3 500 euro (drygt 33 000 kr) per granskning. Såvitt känt finns inte några motsvarande separata mätningar av kostnaderna för revisorsgranskning i Sverige (jfr Nuteks rapport Näringslivets administrativa kostnader för associationsrätt [R 2008:2]).

Som *FAR SRS* har påpekat kan det vara så att även ett revisorsyttrande som enbart är inriktat på borgenärernas intresse kräver en granskning av fusions- eller delningsvederlaget och de värderingsmetoder som har använts. Lagändringarna bedöms dock under alla förhållanden kunna leda till lägre kostnader vid ett antal fusioner och delningar.

Bolagsverkets verksamhet är avgiftsfinansierad. De föreslagna lagändringarna innebär att Bolagsverket i sin handläggning av fusions- och delningsärenden måste förvissa sig om att samtycke i förekommande fall har inhämtats från samtliga aktieägare. Uppgiften bedöms endast ha marginell betydelse för Bolagsverkets verksamhet.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

23 kap. 11 §

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionskedja kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *ska* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

2. vid kombination, om de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

(Jfr 23 kap. 11 § i promemorian.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om revisorsgranskning av fusionsplanen. *Tredje stycket* är nytt. Det innehåller en bestämmelse om begränsning av innehållet i de yttranden som revisorerna *ska* avge efter granskning av fusionsplanen. Undantaget går tillbaka på artikel 2 i ändringsdirektivet. Bestämmelsen i det tidigare tredje stycket finns nu i fjärde stycket.

Som har behandlats i övervägandena föreskrivs i artikel 10 i fusionsdirektivet att fusionsplanen *ska* granskas av en eller flera oberoende sakkunniga som därefter *ska* lämna en skriftlig redogörelse till aktieägarna. Enligt artikel 2 i ändringsdirektivet *ska* det inte krävas vare sig någon granskning av fusionsplanen eller någon redogörelse från en sakkunnig om alla aktieägare och innehavare av andra värdepapper med rösträtt i vart och ett av de bolag som deltar i fusionen är eniga om detta.

I tredje stycket föreskrivs mot denna bakgrund att ett revisorsyttrande får begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket, om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det. Vid absorption får yttrandena således begränsas till att ange om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte *ska* få sina fordringar betalda (se andra stycket 1). Vid kombination *ska* det anges om de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta (se andra stycket 2).

Bestämmelsen hindrar inte att ett revisorsyttrande går längre och alltså omfattar även det som anges i första stycket, trots att samtliga aktieägare har samtyckt till att ett begränsat revisorsyttrande inhämtas. I enstaka fall kan det finnas anledning för bolagens styrelser att inhämta ett mer omfattande yttrande. En sådan situation kan t.ex. vara att det är känt att en borgenär kommer att motsätta sig fusionen om inte ett heltäckande revisorsyttrande lämnas.

Den nya bestämmelsen i tredje stycket reglerar endast innehållet i revisorernas yttranden, däremot inte granskningen i sig. Det är dock naturligt att även granskningen inriktas på frågor om borgenärsskyddet. Granskningen ska vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver.

Om en fusionsplan med ett begränsat revisorsyttrande ges in för registrering i aktiebolagsregistret, ska Bolagsverket kontrollera att samtliga aktieägare har lämnat sitt samtycke till ett sådant yttrande. När det är fråga om fusion mellan privata aktiebolag och fusionsplanen har under-tecknats av samtliga aktieägare behöver fusionsplanen inte ges in för registrering, se 14 §. Prövningen av om samtliga aktieägare har samtyckt till en begränsad revisorsgranskning sker då i stället i ärendet om tillstånd att verkställa fusionsplanen. Om anmälan endast innehåller ett begränsat revisorsyttrande och det inte framgår att samtliga aktieägare har lämnat sitt samtycke till att yttrandet endast avser borgenärsskyddsaspekterna, ska Bolagsverket förelägga sökanden att komplettera anmälan. Om ett sådant föreläggande inte följs, ska Bolagsverket skriva av anmälan (se 27 kap. 2 §).

Lagen innehåller inte några bestämmelser om hur aktieägarnas samtycke ska komma till uttryck. Om en bolagsstämma har hållits innan fusionsplanen ges in för registrering, kan en praktisk ordning vara att samtycket lämnas och dokumenteras i ett stämmoprotokoll. Eftersom även aktieägare som inte är närvarande vid stämman ska ha lämnat sitt samtycke, måste bolaget därutöver på lämpligt sätt dokumentera även sådana aktieägares samtycke. Ett annat sätt kan vara att ett intyg från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att samtliga aktieägare har samtyckt till en begränsad revisorsgranskning ges in till Bolagsverket.

23 kap. 40 §

Vid en gränsöverskridande fusion ska revisorsgranskningen enligt 11 § omfatta även styrelsens redogörelse enligt 39 §.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket.

I fall som avses i andra stycket ska det till fusionsplanen fogas ett yttrande från en eller flera sådana revisorer som anges i 12 § med sådant innehåll som avses i 11 § andra stycket. Ett sådant yttrande ska vid tillämpningen av 19 §, 21 § första stycket 3 och 22 § anses som ett revisorsyttrande enligt 11 §.

(Jfr 23 kap. 40 § i promemorian.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om revisorsgranskning vid en gränsöverskridande fusion.

I *andra stycket* finns ett undantag från skyldigheten att underkasta fusionsplanen en revisorsgranskning. Den hittillsvarande bestämmelsen om att endast en begränsad revisorsgranskning behöver ske om alla aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det har utgått. En motsvarande bestämmelse finns nu i stället i 11 § tredje stycket, till vilken bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner hänvisar, se 36 § andra stycket.

24 kap. 13 §

För vart och ett av de deltagande bolagen *ska* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionsred kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *ska* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. *vid samtliga slag av delning*: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *ska* få sina fordringar betalda,

2. *vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas*: om den del av det överlåtande bolaget som *ska* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

3. *vid delning enligt 1 § andra stycket 2*: om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till delningsplanen.

(Jfr 24 kap. 13 § i promemorian.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om revisorsgranskning av delningsplanen. *Tredje stycket* är nytt. Det innehåller en bestämmelse om begränsning av innehållet i de yttranden som revisorerna ska avge efter granskning av delningsplanen. Undantaget går tillbaka på artikel 3 i ändringsdirektivet. Bestämmelsen i det tidigare tredje stycket finns nu i fjärde stycket.

För en kommentar till lagändringen hänvisas till kommentaren till 23 kap. 11 §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner och delningar där fusionsplan respektive delningsplan har upprättats före ikraftträdandet.

Lagändringarna träder i kraft den 31 december 2008.

De nya bestämmelserna ska tillämpas på en fusion eller en delning där fusionsplanen eller delningsplanen har upprättats före de nya bestämmelsernas ikraftträdande. Övergångsbestämmelsen har utformats på samma sätt som för reglerna om gränsöverskridande fusioner (se SFS 2008:12).

8.2 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

15 a kap. 7 §

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionsred kräver. Revisorerna *ska* för varje bolag yttra sig skriftligt över sin granskning. Av yttrandena *ska* framgå om fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *ska* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagets tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande försäkringsaktiebolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

2. vid kombination, om de överlåtande försäkringsaktiebolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

En revisor som avses i första stycket *ska* vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Om inte annat framgår av bolagsordningen, *ska* revisorn utses av bolagsstämman i respektive bolag. Om någon särskild revisor inte är utsedd, *ska* granskningen i stället utföras av bolagets revisorer.

För en revisor som har utsetts att utföra granskning enligt första stycket gäller bestämmelserna i 10 kap. 13 § och 14 § andra stycket.

(Paragrafen saknar motsvarighet i promemorians förslag.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om revisorsgranskning av fusionsplanen. Ändringarna har samma innebörd som ändringarna av 23 kap. 11 § aktiebolagslagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner där fusionsplan har upprättats före ikraftträdandet.

Bestämmelserna är utformade på samma sätt som ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna i anslutning till ändringarna av aktiebolagslagen.

Sammanfattning av promemorian En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag (Ds 2008:40)

I promemorian föreslås ändringar i aktiebolagslagens bestämmelser om fusion och delning av aktiebolag. Ändringarna innebär att den revisorsgranskning som ska ske av en fusionsplan respektive delningsplan förenklas, om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen eller delningen har samtyckt till det.

Förslagen syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG om ändring av EG:s tredje och sjätte bolagsrättsliga direktiv om fusion respektive delning av aktiebolag med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 31 december 2008.

Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs¹ att 23 kap. 11 och 40 §§ samt 24 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

11 §

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *skall* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionsssed kräver. För varje bolag *skall* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *skall* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *skall* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* det särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte *skall* få sina fordringar betalda, och

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionsssed kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *ska* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (EUT L 300, 17.11.2007, s. 47–48, Celex 32007L0063).

2. vid kombination, om de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

Revisorernas yttranden *skall* fogas till fusionsplanen.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

40 §²

Vid en gränsöverskridande fusion ska revisorsgranskningen enligt 11 § omfatta även styrelsens redogörelse enligt 39 §.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om

1. samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, eller

2. Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket.

I fall som avses i andra stycket ska det till fusionsplanen fogas ett yttrande från en eller flera sådana revisorer som anges i 12 § med sådant innehåll som avses i 11 § andra stycket. Ett sådant yttrande ska vid tillämpningen av 19 §, 21 § första stycket 3 och 22 § anses som ett revisorsyttrande enligt 11 §.

24 kap.

13 §

För vart och ett av de deltagande bolagen *skall* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *skall* revisorn eller reviso-

För vart och ett av de deltagande bolagen *ska* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upp-

² Senaste lydelse 2008:12.

rerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *skall* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *skall* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *skall* få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som *skall* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

3. vid delning enligt 1 § andra stycket 2: om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget.

rätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *ska* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *ska* få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som *ska* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

Revisorernas yttranden *skall* fogas till delningsplanen.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till delningsplanen.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner och delningar där fusionsplan respektive delningsplan har upprättats före ikraftträdandet.

Efter remiss har yttrande över promemorian En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag (Ds 2008:40) avgetts av Hovrätten för Västra Sverige, Kammarrätten i Sundsvall, Revisorsnämnden, Ekobrottsmyndigheten, Finansinspektionen, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Bolagsverket, Verket för näringslivsutveckling (NUTEK), Sveriges advokatsamfund, Svenskt Näringsliv, Företagarna, FAR SRS, Sveriges Försäkringsförbund, Svenska Bankföreningen och Sveriges kommunala yrkesrevisorer.

Bokföringsnämnden, Juridiska fakultetsnämnden vid Lunds universitet, Näringslivets Regelnämnd, FöretagarFörbundet, Sveriges Aktiesparares Riksförbund, Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden och Svenska Riskkapitalföreningen har beretts tillfälle att yttra sig men har avstått från det.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG
av den 13 november 2007 om ändring av rådets
direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende
på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkun-
nig vid en fusion eller en delning av aktiebolag

Bilaga 4

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2007/63/EG

av den 13 november 2007

om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 44.2 g,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽²⁾, och

av följande skäl:

(1) I gemenskapens politik för bättre lagstiftning, särskilt den som anges i de två meddelandena från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén med titeln "En strategisk översyn av programmet 'Bättre lagstiftning' inom Europeiska unionen", av den 14 november 2006, respektive "Åtgärdsprogram för minskning av administrativa bördor i Europeiska unionen", av den 24 januari 2007, framhålls betydelsen av att minska den administrativa börda som befintlig lagstiftning innebär för företagen som en central faktor för ökad konkurrenskraft för sådana företag och för uppfyllelse av målen i Lissabonagendan.

(2) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 om gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar ⁽³⁾ medges undantag från kravet att de preliminära villkoren för fusionen måste granskas av oberoende sakkunniga och att sådana sak-

kunniga ska utarbeta en rapport åt delägarna i de företag som deltar i fusionen, om alla delägare är eniga om att en sådan rapport inte behövs.

(3) Rådets direktiv 78/855/EEG ⁽⁴⁾ om fusioner av aktiebolag innehåller inte något liknande undantag avseende de preliminära villkoren för fusionen, medan det enligt rådets direktiv 82/891/EEG ⁽⁵⁾ om delning av aktiebolag är medlemsstaternas sak att bestämma huruvida ett sådant undantag ska finnas avseende de preliminära villkoren för delningen.

(4) Det finns ingen anledning att kräva att det görs en sådan granskning av en oberoende sakkunnig för delägarna om alla delägare är eniga om att det inte behövs. Ändringar i direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG som möjliggör en sådan enighet mellan delägarna bör inte påverka de system för skydd av de berörda bolagens borgenärsintressen som medlemsstaterna ska inrätta i enlighet med dessa direktiv och eventuella bestämmelser som syftar till att säkerställa att de berörda bolagens anställda hålls informerade.

(5) Direktiv 78/855/EEG och direktiv 82/891/EEG bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syftet med detta direktiv är att ändra direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag.

⁽⁴⁾ Rådets tredje direktiv 78/855/EEG av den 9 oktober 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om fusioner av aktiebolag (EGT L 295, 20.10.1978, s. 36). Direktivet senast ändrat genom direktiv 2006/99/EG (EUT L 363, 20.12.2006, s. 137).

⁽⁵⁾ Rådets sjätte direktiv 82/891/EEG av den 17 december 1982 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om delning av aktiebolag (EGT L 378, 31.12.1982, s. 47).

⁽¹⁾ EUT C 175, 27.7.2007, s. 33.

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 11 juli 2007 (ännu ej offentliggjort i EUT) och rådets beslut av den 22 oktober 2007.

⁽³⁾ EUT L 310, 25.11.2005, s. 1.

Artikel 2

Direktiv 78/855/EEG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 10 ska följande punkt läggas till:

"4. Det ska inte krävas vare sig någon granskning av fusionsplanen eller någon redogörelse från en sakkunnig om alla aktieägare och innehavare av andra värdepapper med rösträtt i vart och ett av de bolag som deltar i fusionen är eniga om detta."

2. I artikel 11.1 ska led e ersättas med följande:

"e) I förekommande fall de redogörelser som nämns i artikel 10."

Artikel 3

Direktiv 82/891/EEG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 9.1 ska led e ersättas med följande:

"e) I förekommande fall de utlåtanden som nämns i artikel 8."

2. Artikel 10 ska ersättas med följande:

"Artikel 10

1. Det ska inte krävas vare sig någon granskning av delningsplanen eller något utlåtande från en sakkunnig i enlighet med artikel 8.1 om alla delägare och innehavare av andra värdepapper med rösträtt i vart och ett av de bolag som ingår i delningen är eniga om detta.

2. Medlemsstaterna får tillåta att artikel 7 och artikel 9.1 c och d inte tillämpas, om alla delägare och innehavare av andra värdepapper med rösträtt i vart och ett av de bolag som ingår i delningen är eniga om detta."

Artikel 4

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 31 december 2008. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser samt en jämförelsetabell över dessa bestämmelser och bestämmelserna i detta direktiv.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 5

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 6

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 13 november 2007.

På Europaparlamentets vägnar

H.-G. PÖTTERING

Ordförande

På rådets vägnar

M. LOBO ANTUNES

Ordförande